

Адыгейим иллыкю куп непэ Тыркуем макъю

Мэфиплым кыклоц Адыгэ Республикэм иофициальнэ лыкю куп Тыркуем щылэшт. Сатыу-экономикэ, культурнэ-гъесэнэгъэ зэпхыныгъэр гъэпйтэгъенир, адыгэ диаспорэм зэфыщтыкэу дырялем хэхъоныгъэхэр ышынхэр – джары пшьэрэль шъхьаю щитыр.

Адыгейим и Лышхъяэ Къумпъыл Мурат зипэцэ купым хэхъагъэх АР-м иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, деловой сообществэм иллыкюхэр, Адыгэ къэралыгъо университетым ыкли Мыекъопэ технологическэ университететым яректорхэр, общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэ — Черкес парламент» зыфиорэм ипащхэр. Адыгейим ильэпкъ культурыз къэзигъельэгъоцхэр тиансамблэ цэрилохэу «Налмэссыр» ыкли «Исламымер».

— Урысыемрэ Тыркуемрэ язэ-
пхыныгъэ непэ нахь пытэ мэ-

хъу. А лъэныкъомкэ къэралы-
гъуитюм я Президентхэм Ю-
фыихо агъэцакъю. Урысыемрэ
Тыркуемрэ азыфагу иль зэг-
рыоныгъэр таэкъи гъэпйтэ-
гъенным мэхъанэихо илэу сэ-
лъимэ, — къылуагъ Къумпъыл
Мурат.

Адыгейим иллыкю куп Тыркуем зэ-
пхыныгъэхэр зыщигъэлтэрэ ужым
шуагъе къафээзыхъытхэ проектыкъэхэр
къизэркэлэтихъытхэм ицыхъе зэрэ-
тельыр АР-м и Лышхъяэ хегъеунэфы-

кы. Аш даклоу зэдэгушыгъэгъур гъэпйтэ-
гъенным, егъэжэпшүхэр щылэныгъэм
шыпхырышыгъэнхэм республикэр фе-
хъязыр.

Зэлуклэгъу-зэдэгушыгъэгъухэм шуагъэ
къатынным фытегъэпсихъэгъэ программэ
зэхагъэуцуагъ. Тыркуем икъэлищмэ
аашыкъоцхэ юфтхъэбээ зэфэшхъафхэр
ащ къыдыхъэлтигъэх. Тыркуем саты-
умкэ иминистрэ, Анкара, Стамбул ыкли
Дюзджэ япащхэх, Тыркуем и Лъэпкъ
зэлуклэшко идепутатхэм, адыгэ диас-
порэм иллыкюхэу мыш хэтхэм алыкэн-
хэу агъенафэ.

Джащ фэдэу бизнес шыкъэм фытэ-

гъэпсхъягъэх юфтхъабзэхэри програм-
мэм къыдыхъэлтигъэх, Адыгейим инве-
стиционнэ ыкли экономикэ амалхэу
Іекэлхэм якъэгъэлэйтон ильэтгъэуцо
зэхашацт. Тыркуем щылэсэурэ адыгэ
диаспорэм, бизнесым яллыкюхэм зэдэ-
гушыгъэхэр адашыщтыг.

Республикэм иллыкюхэр Джюздже
иуниверситет ипащхэм ыкли студентхэм
алыкленэштыг. Адыгэ культурэм и Унэ
икъызэлхүн фэгъэхъыгъэ зэхахъэм
хэлэжъэнхэу, тиансамблэ цэрилохэу
«Налмэссымрэ» «Исламымер» концерт
къатынэу агъенафэ.

Инспектор ныбжыкъэхэр Казань къоцхы

Урысые зэнэкъоюу «Безопасное колесо-2019» зыфиорэм иреспубликэ едзыгъо джырэблагъэ Мыекъуапэ щыкъуагъ.
Гъогурыкъоным инспектор ныбжыкъэхэр (ЮИД) автогородокым щызэрэугъоигъэх ыкли шапхъэхэр гъэцэлгээнхэмкэ
шылэнигъэу алэклэхэрэй къагъэлэгъуагъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм гъесэнэгъэмкэ, шэ-
ныгъэмкэ, ныбжыкъэ юфхэмкэ, спор-
тымкэ, къэбарлыгъэлэс амалхэмкэ
ыкли общественнэ организациехэм юф
адэшэгъэнхэмкэ и Комитет итхаматэу
Шэуджэн Тембот депутатхэм ацэлкэ
ныбжыкъэхэм шуфэс къарихъыгъ, ацэ
щытхъу хэлъэу алтынэу, гъэхъагъэхэр
ашынхэу къафэлэгъуагъ.

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэнхэмкэ
Къэралыгъо автоинспекции и Гъэл-
орышланлэу Адыгейим щылэм ипащхэу
Александэр Курпас юфтхъабзэхэр хэ-
лажъэхэрэм закынтигъэзагъ:

— Теклоныгъэ шхъяэу къыдешуухы-
щтыр – шылэнигъэу ыкли іепэлэсэнэгъэу
непэ мы зэнэкъоюм щыжъугъоцхэр
гъогурыкъоным щынэгъончъэу шхъхэ-
лажъэнхэм иамалышу, — къылуагъ ин-
спектор шхъяэм, — Анахь команда
льшэу теклоныгъээр къыдээзыхъытхэм
Урысые зэнэкъоюу Татарстан щыкъо-
щтым Адыгейр къынтигъэлэгъоцхэр.

Джащ фэдэу ныбжыкъэхэм гъэхъэ-
гъэшухэр ашынхэмкэ къафэлэгъуагъэх
Адыгэ Республикэм гъесэнэгъэмрэ
шылэнигъэмрэ и Министерствэ къэлэ-
цыхъафхэмрэ ныбжыкъэхэмрэ япункъэ
къэралыгъо политикэр пхырышыгъэнхэм-
кэ и Гъэлорышланлэ ипащхэу Нэгэрыкъо

Алый ыкли къэлэцыхъафхэм яфитынгъэ-
хэмкэ Уполномоченнэу республикэм
щылэ Александр Ивашиныр.

Хэгъэунэфыкъыгъээн фае, гъогурыкъоным
хэлажъэхэрэ ныбжыкъэхэр хабзэр амы-
уукъоу пүгъэнхэмкэ ащ фэдэ юфтхъабзэхэм
яшуагъэ къызэркэоцхэр, ащ даклоу къэлэцыхъу
гъогу-транспорт
фыкъонигъэхэр нахь макъэ зэрэхъущ-
хэр.

Теклоныгъээр къыдахынным зэкэ
командэхэр фэбэнагъэх. Ухазырынгъэ
дэгъоу ялэри къахэшыгъ. Ау анахь
зэкъотхэу ыкли ухазырынгъэ дэгъу
зилэу къахэшыгъэр Мыекъуапэ гимнази-
иуу N 5-м икоманд. Ялонэрэ чылдэр
къыдихъыгъ Мыекъуапэ районым ит гурт
еджаплэу N 20-м, ящэнэрэ хъугъэ Тэхъу-
тэмийкье районым ит еджаплэу N 1-м
икомандэ.

Хэлэжъэгъэ пстэуми нэпэепль шу-
хъафтынхэр аратыгъэх. Клэх дэгъу къэ-
зыгъэлэгъуагъэхэм шуухъафтын лъа-
плэхэмрэ дипломхэмрэ афагъэшьошагъэх.

Урысые зэнэкъоюу «Безопасное
колесо-2019» зыфиорэм ифинал Татар-
стан икъалэу Казань мэкуугуум щы-
къоцхы. Аш Адыгейр къынтигъэлэгъоцхэр
Мыекъуапэ гимназиуу N 5-м инспектор
ныбжыкъэхэм яотряд (ЮИД).

Ишъынэ Сусан.

Цифрэ телевидениемрэ уахътэмрэ

Къабзэу пльэгъурэм укГигъэгушПужьышт

Адыгэ Республикэм и Правительствэ цифрэ эфир телевидением икъэтинхэм зэратехъащхэм фэгъэхыгэ зэхахьэу щыкъуагъэр Премьер-министрэу Александр Наролиним зэришагь.

Видеоконференцием хэлэжьа-
тэх къалэхэм, районхэм яад-
министрациехэм япащэхэр,
къоджэ псэуплэхэм яэшхээ-
тетхэр, нэмыхкъуэ зэхэшэко
купым хэтхэр.

Александр Наролиним изэфхэхысъяхъэм къащихи-
гъэшыгэ пешорыгъэшьэу рес-
публикэм юфшэн хэхыгъэхэр
зэрщагъэцэлгагъэхэр, цифрэ
эфир телевидением мэлдэлтэй-
гүйм и 15-м техъагъэхэм пэры-
охухэу яэхэр хийгэунэфыкы-
гъэх. Волонтерхэр, операторхэр
игьо имыфхэу къыхэки юф-
шэнэбыэ зерялм къыхэки.

Республикэм лъэпк юфхэм-
къе, лъкыб къэралхэм ашып-
сурэ тильэпкъэхъэм адьярэ
зэпхынгъэхэмкъе ыкъи къебар
жъугъэм иамалхэмкъе и Комите-
тит итхаматэу Шхъэлэхъо
Аскэр цифрэ эфир телевидени-
ем икъэтинхэм зэратехъаж-
хэрэм ехылгагъэу зэхахьэм

къышыгущылагъ. Аш анахьэу
ынаэ зытыридзагъэр волон-
терхэр охтэ къэкын къыкъоц
егъэдэгъэнхэ зэрэфаэр ары.
Зэхэшэко купым хэтхэр ю-
фым нахь куу фэгъэхъазыры-
гъэнхэ фаеу А. Шхъэлахъом
ылтыгагъ. Цифрэ телевидени-
ем техъанхэм фэш агъе-
федэштхэ пкыгъохэм якъэ-
гъотын мэхъэнэ ин зэрилэ-
къыхигъэшыгъ.

Видеоконференцием иамал-
хэр зэхахьэм дэгъо щагъэфе-
дагъэх. Александр Наролинир
къалэхэм, районхэм яадмини-
стриацехэм япащэхэм адгушы-
лагъ, хэушхъафыкыгъе учтэхэр
аритыгъэх. Приставкхэр зищы-
кагъэхэм зэращфыщтхэм тэ-
гущылагъэх. Транспорткэ л-
пыгъэху афхъунхэм зэрэфхъа-
зырхэр районхэм, къалэхэм
яадминистриацехэм япащэхэм
къауагъ.

Зэктэ унагъохэм адэжь во-

лонтерхэр, юфым пыщагъэхэр
клоштых, цыфхэм яупчыщтых
ящыкъагъэр зэрагъэшэнным
фэш.

Мыгъэ мэкьюогъум и 3-м
цифрэ эфир телевидением

епхыгъэ ящэнэрэ едзыгъор
аухын фае. Аш цыфхэр зэ-
рэфхэхысъяхъэм зэхахьэм щы-
тегущылагъэх. Юфхэр нахь
псынкэу лъыгъэктэгъэнхэм
фэш шъолъыр штаб респуб-

ликэм щызэхашагь. Республи-
кэм иминистерствэхэм,
нэмыхкъуэ зыфхэм ялты-
клохэр аш хэлэжьэштых.

Къэралыгъо телерадио-
компаниеу «Адьгейим» ипа-
щэу В. Жакъэмкъор къэ-
шакъло зыфхэхугъ юфхъа-
бзэу ны-тыхэр цифрэ эфир
телевидением щыгъэгъозэ-
гъэнхэмкъе, зыныжь хэкто-
тагъэхэм лъпшэгъу ятыгъэ-
нимкъе техникэм фэшэгъэ
ныбжыкъе хэхэр юфым чанэу
хагъэлэжьэштых.

Лъпкэ лъамытэу канал
20-мэ цыфхэр телевидени-
емкъе еплынхэ альэкъыт.
Зэгурлынгъэ ахэлъеу ю-
фыр лъагъэкъуатэмэ, уна-
гъохэр цифрэ эфир телеви-
дением зэртехъэхэрэм къэ-
гушүхъыштых.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.
**Сурэтийр зэхахьэм къычи-
тетхыгъ.**

Хъоткъо Хъызыр Ассоциацием итхаматэу хадзыгъ

Чыпэ зыгъэорышэжын къулыкъум и Мафэ ихэгъэунэфыкын епхыгъэу «Адьгейим имуниципальнэ образованиехэм я Совет» и Ассоциацье изэхэсигъо Мыеекъуапэ щыкъуагъ.

Аш хэлэжьагъэх Адыгэ Рес-
публика и Къэралыгъо Совет
– Хасэм и Тхъаматэу Влади-
мир Нарожнэр, чыпэ зыгъэ-
орышэжын къулыкъухэм юф-
адшэгъэнхэмкъе комитетым
ипащэу Къэдэктюе Русльян,
Адьгейим и Парламент идепу-
татэу Александр Лобода, му-
ниципальнэ гээпсыкъе зиэхэ-
къалэхэм ыкъи районхэм, ре-
спубликэм икъоджэ псэуплэхэм
япащэхэр, нэмыхкъе. Юф-
хъабзэр зэришагъ Ассоциацье
итхаматэу Джарымэко
Азмэт.

Владимир Нарожнэр зэхэ-
сигъом пэублэ псалье къы-
шишызэ, Адьгейим и Лышхъеу
Къумпил Мурат ыцэктэ къэ-
зэрэугъоигъэхэм шүфэс къа-
рихыгъ. Непэ шъолъырим

щагъэцакъе хэхэрэ муниципальнэ
программэхэм ыкъи проектихэм
цыфхэр нахыбэу къахэлэжьен-
хэ, ашкъе яшуагъэ къагъэхон
зэрэфаем пстэуми анаэ тыра-
гъэдзагъ.

— Къэралыгъо ыкъи гээ-
орышэн системэм хэжъонгъэхэр
ышынхэмкъе муниципальнэ
образованиехэм якулыкъухэм
мэхъанэшхо зерялм щэх хэ-
льэп. Муниципалитетхэм ыкъи
чыпэ зыгъэорышэжын къу-
лыкъухэм юфэу ашлагъэм
изэфхэхысъяхъэр къызэрашы-
щтхэм даклоу, талэкъе анахьэу
анаэ зытырагъэтэн фаехэ
льэнхъохэр къыхагъэшынхэ,
шъярьыр шъхъаэу зыфагъеу-
цужхэрэ шынэгъэм шыпхы-
рышыгъэх зэрэхъущтхэр агъэ-
нэфэнхэ амал непэрэ форумын
В.Нарожнэр къэхум къуагъ.

къеты, — къуагъ Владимир Нарожнэр.

АР-м и Парламент и Тхъаматэ къызэрэхигъэшыгъэмкъе,
республикэм, чыпэхэм хэхъо-
нгъэхэр ашынхэмкъе амалхэу
щыгъэхэр муниципалитетхэм
шъягъэ къытзу агъэфедэнхэ
фае. Джаш фэдэу обществэм
иеплыхыкъе мыш дэжым къы-
дэлхэгэхэнхэ, цыфхэм къаэ-
тхэр юфыгъохэм язэхэфын
пащэхэм анаэ тырагъэтэн
мэхъанэшхо илэу ылтыгагъ.
Экономикэм зыпкэ итэу хэхъо-
нгъэхэр ышынхэм, шыгъэ-
шукъеу итэу хэхъохэм
фытегэпсыхъаэхэ шъярьыр
хэм ягъэцэлхэнкэ чыпэ зыгъэ-
орышэжын къулыкъухэм та-
пэки лъпшэгъу зэрафхъущтхэр
В.Нарожнэр къэхум къуагъ.

Блэкыгъэ ильэсым имэлдэ-
льфэху къыщуублагъэу непэрэ
мафэм нэс Ассоциацье юфэу
ышыгъэхэр, зэшүхын ылъэгъы-
гъэм язэфхэхысъяхъэр аш итхаматэ
къышигъэх. Пстэуми яло зэхэлъеу юф
зэрээдашлагъэр, гухэлхэр, шъярьыр
зэшүхынхэм анаэ зэрэтыра-
гъэтагъэр къыхигъэшыгъ.

АР-м лъэпк юфхэмкъе, лъ-
кыб къэралхэм ашыпсэурэ
тильэпкъэхъэм адьярэ зэ-
пхынгъэхэмкъе ыкъи къэбар
жъугъэм иамалхэмкъе и Комите-
тит итхаматэ игуадзэу Кон-
стантин Щербаковым нэүжым
къэзэрэугъоигъэхэм закыфи-
гъэзагъ. Аш къызериуагъэмкъе,
2019-рэ ильэсым мэкьюогъум
ипэублэ щегъэжагъэу аналог
телекъетынхэр шъолъырим

щызэпагъэштых, цифрэ шыкъе
т телевидением республикэр
техъащ. Аш къыхэкъеу мы лъэ-
нныкъомкъе муниципалитетхэм
япащэхэм цыфхэм нахь тэрээзэу
юф адашээн, зищыкъагъэхэм
лъпшэгъу арагъэгъотын зэрэ-
фаэр агу къыгъэкъыжыгъ.

Зэфхэхысъяхъэм ауж къэ-
зэрэугоигъэхэр нэмыхкъ юфхъ-
охэм ахэлъагъэх, унэшо-
гъэнэфагъэхери ашыгъэх.
Пстэуми анахь шъхъаэу щыты-
гъэр Ассоциацье итхаматэ
ихэдзынхэр ары. Мышкъе Инэм
къэлэ псэуплэ иадминистрации
ипащэу Хъоткъо Хъызыр икан-
дидатурэу къагъэлъэтуагъэм
зэклэми дырагъэштагъ ыкъи мы
иэнатлэ ар лухагъ.

**ХъАРКЬОХЬО
Адам.**

Адыгэ Республикэм и Лышхъэ иунашъу

Рэзэнгъэ тхыль ятыгъэним ехылгагъ

онхрэм) яобщественнэ организацье итхаматэ;

5) Кудрявцева Елена Александр ыпхъум – унээ
предприниматэлым;

6) Леплюк Анатолий Федор ыкъом – Адыгэ Рес-
публика икъэралыгъо бюджет учреждениеу «Куш-
хъэфчэх спортынхэмкъе Олимпиадэхэм ахэлжээштхэр

зыщагъэхъазырье спорт еджаплэм» идиректор;

7) Малина Дмитрий Михаил ыкъом – Урысые
Федерацием юфшэнхэмкъе ыкъи социалнэ ухбуэм-
хэмкъе и Министерствэ ифедеральнэ учреждениеу
«Медикэ-социалнэ экспертизэмкъе Адыгэ Республикэм
ибюро шъхъаэ» общественностым зэпхынгъэ дызилэ
испециалист;

8) Рауд Анна Василий ыпхъум – сэктатныгъэ
зийэ къэлэцыкъуухэм лъпшэгъу афхъуэр Адыгэ респуб-
ликэ общественнэ организацье «Солнечные мамочки
Адыгей» зыфилорэм идиректор;

9) Стальной Алексей Анатолий ыкъом – муни-

ципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» гъэсэ-
нагъэмкъе имуниципальнэ бюджет учреждениеу
«Лицеу N 8-у Женя Поповим ыцэ зыхырэм»
икъэлэгъяджэ;

10) Ткаченко Наталья Валентин ыпхъум – му-
ниципальнэ образованиеу «Къалэу Мыеекъуапэ» гъэ-
сэнагъэмкъе имуниципальнэ бюджет учреждениеу
«Гурыт еджаплэу N 13-м» идиректор;

11) Щыщэ Людмила Валерий ыпхъум – Къэралыгъо
телерадиокомпаниеу «Адьгей» зыфилорэм
идиректор игуадзэ, информационнэ къэтынхэмкъе
икъулыкъу ипащэ;

**Адыгэ Республикэм и Лышхъэ
КъУМПЫЛ Мурат**

къ. Мыеекъуапэ,
мэлдэлтэйгүйм и 17, 2019-рэ ильэс
N 100

Адыгейм ихэхъоныгъэхэр

Сомэ миллиони 9 фэдиз Адыгейм къылЭкІхъагъ

2019-рэ ильесим кыщегъэжъагъэу лъэпкъ проектэу «Демографием» кыдыхэлъятағъэу «Ллэуж нахынжъ» зыфиорэр Адыгейм щагъэцаклэ. Ар зэшхэгъэ зэрэхъурэм Адыгэ Республика и Лышихъэу Күмпүл Мурат ынаа тет.

— «Демография» зыфиорэр лъэпкъ проектым кыдыхэлъятағъэу зыныбжъ хэкіотагъэх цыфхэм ящілкэл-псэуکлэ нахыншлу шыгъэним, ылэгъу ядгъэгъотынам афэгъэхъягъэх юфыгъохэм анахъэу тинаа атетэгъеты. Тинахъягъхэм псаунигъэ пытэ яэнэу тифай. Типшээрыль шхъялэр зыныбжъ хэкіотагъэх щілкэл-шлу яэнимкэ, ягъаша нахынбэхъунимкэ амал пстэури ядгъэгъотынам ары, — кынтуагъ Күмпүл Мурат.

Мы уахтэм гериатрическе күлүкүм изэхшэн юф дашэ. Ильэс 60-м къехъугъе нэжь-лужхэу къоджэ-псэуплэхэм ашыпсэ-ухэрэр медицинэ учреждениехэм арашлэнхэм фэйорышшэлт хэушхъяфыкыгъэ транспорти 10 республикэм кызылкыгъэхъагъ. Федеральне проектэу «Ллэуж нахынжъ» зыфиорэм кыдыхэлъятағъэу пенсием клонхэу щитхэм гъесэнгъэ

тедэ арагъэгъотынам фытегъепсыхъягъэх егъэджэнхэр зэхажжэх.

Мы юфхъабзэхэм ягъэцклен Адыгейм щырагъэжъагъ. Зээгъынгъэу зедашыгъэм кыдыхэлъятағъэу юфыгъом пэлиуагъяащ сомэ миллиони 9 фэдиз федеральне бюджетым кытупшыгъ, республиками имылтуу хельхъэ. Мыщ ишуагъеклэ ильесим ыклем нэс нэбгыри 130-рэ фэдэз рағъаджэшт. Мы уахтэм ехъулэу нэбгыри 8 проектым хэлэжъяащ.

Проектым ишуагъеклэ федеральне мылькур кызфагъэфедээз пенсием нэсыгъэх цыфхэм шлэнгъэхэу алэклэлхэр лъэнэко зэфешхъафхэм ашагъэфедэнхэ амал яэшт. Аш фэдэ сэнхьат 60-м ехъу проектым хэхъэ.

Пенсием нэсыгъэу, шлонгъэ зиэ постэуми егъэджэнхэр акунхэ альэкъищ. Сэнхьатуу къыхахыгъэм елтыгъэу егъэ-

джэн курсхэр сихьат 16-м кынщегъэжъагъэу мэзищым нэсих. Проектым хэлэжъэнхэу гухэль зиэхэр цыфхэм юфшэпэлэ чылпэхэр языгъэгъотырэ Гупчэм и районхэм ыкчи къалэхэм ашыл гупчэхэм яклонлэнхэ фае.

Сэнхьатхэм языфэгъэхъазырын гъесэнгъэм иорганизациехэу фэгъэзагъэхэм егъэджэнхэр ашыклощих. Электроннэ шыклем тетэу е лудзигъэу егъэджэнхэр зэхажэнхэри кындалтытэх.

Цыфхэм юфшэпэлэ чылпэхэр ягъэгъотыгъэнхэм фэгъэзгээ къэралыгъо кулыкъум Адыгеймкэ и Гъэйорышилэлэ кызызэри-тирэмкэ, проектым кыдыхэлъятағъэх юфхъабзэхэр шольтырым зэрифешшуашу щызэхажжэх. Ахэр гъэцкэлгъэнхэм пае гъогу картэу «Обеспечение сохранения и развития занятости граждан предпенсионного возраста в Республике Адыгея на 2019 — 2021 годы» зыфиорэр республикэм щаштагъ.

Адыгейм итамыгъ

Мэлъыфэгъум и 25-м къалэу Мыекъуапэ Адыгэ Республика и Къэралыгъо быракъ и Мафэ фэгъэхъыгъэ мэфэкл юфхъэбзэ зэфэшхъафхэр щыклощих.

Юфхъабзэхэм ахэлэжъэштых Адыгэ Республика и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэр, Адыгэ Республика иминистрэхэм я Кабинет хэтхэр, общественнэ обьединенихэм, научнэ, творческе интеллигенцием, ныбжыкіхэм, къэбар жуугъэм иамалхэм яллыклохэр, дин юфышхэр.

Сихьатыр 17.00-м цыфхэр зэхэхтэу урамэу Краснооктябрьскэм кырыклощих, къэлэ зыгъэпсэфыпэ паркын кыуукынхэшь, Зыкыныгъэмрэ Зэгурыоныгъэмрэ ясаугьэт дэжь ахэр къэсийтых. Мыщ митингэу щыклощтым къэралыгъо хабзэм икуюулкъухэм яллыклохэр, общественнэ, лъэпкъ-культурэ организациехэм ящахэхэр кынчыгушыгъэштых.

Мэфэкл юфхъабзэхэм ауж концертышо къатыщт. Юфхъабзэхэм шуухэлэжъэнэу шуукъетэгъэблагъэ.

Бзыухэм яорэд

Гъатхэр къэсигъ, чыопсыр игъорыгъозэ къэущыжы, бзыу цыклюхэр къэбыбыжых. Бзыухэр щымылагъэхэмэ, дунаир гъешэгъоныштыгъэп, «тхъамыкэштыгъэ». Ахэм шуагъэу къахырэр бэ. Арышь, бзыухэм тапылын, къэдгэгъунэнхэ фае.

Юфхъэбзэ гъешэгъонэу «Бзыухэм яшъэфхэр» зыфиоу бэмышхэу Гавердовскэм дэт тхыльеджаплэм щыклюагъэм кілэеджаклохэр ягуалэу хэлэжъагъэх. Тхыльеджаплэм иофышхэу Наталья Алексеевам бзыухэм афэгъэхъигъэ къэбар гъешэгъонхэр ныбжыкіхэм къафилотагъэх. В. Шульжик иусэ бзыум нэшэнэ гъэнэфагъэу хэлхэр зеклэ кызэрэриотыкырэр нафэ къафэхъугъ: «Бзыу пэпчь ежь мэкъэмэ шхъяф ил, иорэд къэлони охьтэ гъэнэфагъэ пыль. Къанджым иорыжъор макъэ пцлашхом иорэд къэлон иягъэекъирэп».

Юфхъабзээр оклофе хэушхъяфыкыгъэ бзыу лъэпкъэм афэгъэхъигъэ урчлэхэу зэхэштаклохэм къагъэхъазыгъэхэм яджеупхэр еджааклохэм къыратыжыгъэх. Бзыухэм афэгъэхъигъэхэ хырыхъяхэр къашла-

гъэх, гульйтэ чаным епхыгъэх гъэцкленхэри хэтыгъэх. Тхыльеджаплэм бзыухэм якъэбар къизыотыкырэ литератураклэу кыччэхъагъэхэм ныбжыкіхэр нэуасэ афэхъугъэх, унэм Ѣеджэнхэр ашыщхэр къыхахыгъэх. Юфхъабзэм кыдыхэлъятағъэ къэгъэлэгъюнни еплынхэ амал яагь.

Наталья Алексеевам игушыгъэхэмкэ юфхъабзэр аухыгъ: «Ныбджеху лялпэхэр, тызэкъотеу бзыухэм фыштыкырэ дэгүү афытилэнэм тыпхыгъуяа, ахэр къыттымыщиэнхэр, яорэд хъынчхэр зэхэтхыхэмэ тагъэгушонэу. Ахэри цыфхэм афэдхэху нэпплэгъу ыкчи гуягъу фабэ ящыклагъ. Анахъэу тинаа зытэйнхэ фаехэр къымафэр тишъолтыр щизыххэрэ бзыухэр ары. А уахтэм ахэм ашыщтыр зэрафээмаклэ зыщидэгъупшэ хъущтэп».

Псым илэштүгъэ гъунэнчъ

Джырэблагъэ Гавердовскэм дэт тхыльеджаплэм Ѣеджэнхэ амал тиагъ. Нафэ кызэрэтфэхъугъэмкэ, псым шъэфыбэ, къэбар гъешэгъоныбэ пыльэу кыччэкыгъ.

Юфхъабзэм пшъэрыль шхъялэр иагъэр — псэмрэ щынгъэмрэ псыр ягъэшагъэу зэрэштыр, ар щымылэмэ, цыфыр зэрэмьипсэушууць, зэрифешшуашм тетэу икъэбзагъэ къеухумэгъэнвр.

Гавердовскэ гурыт еджааплэ N18-м ия 7-рэ класс икълэеджаклохэу кырагъэблэгъэхэм тхыльеджаплэм иофышхэу Тамара Ковалевам кыгъэхъазыгъэгъэ тхынгъэу «Озера — голубые глаза планеты» зыфиорэм къафеджагъ. Щынгъэмкэ псым мэхъанэу илэр,

псаунигъэм зэрешшүээрэд аш кынчыриотыкыгъ. Джащ фэдэу псым шэжь зэрилэр, псэ зыптых ыкчи псэ зыхэмьтхэ псыхъохэу пышсэхэм къахафхэрэми шынгъяа горэхэр зэрахэлхэр ныбжыкіхэм къафалотагъ.

Нэүжим дунаим тет хыкъум гъешэгъонхэм нэуасэ зашыфхъугъэ видео-зеклом еплынхэ амал яагь. Кілэеджаклохэм ашлогъешэгъон дэдэ хуугъэр Ѣынагъо къэзитхэр хыкъумхэу дунаим тетхэм афэгъэхъигъэхэ къэгъэлэгъонэу тхыльеджаплэм къынчызэуахы-

гъэр ары. Ежь ныбжыкіхэм Урысыем ит псыуанхэм, іэзэгъу псынэкіхэм афэгъэхъигъэ къэбар гъешэгъонхэу къагъэхъазыгъэхэм къяджагъэх. Глобусын ыкчи географическе картэм ахэр къызэрэхъотэштим чанэу юф дашлагъ.

Хэзгээунэфыкырэ сшойгъу юфхъабзэр псынкэу, гъешэгъонэу зэрэкъуагъэр. Шэнгыгъэ аш еджааклохэм зэрэхахыгъэми щеч хэльэп.

ІЭШҮҮНЭ Сусан.

ТекІоныгъэм и Мафэ ипэгъокI

НЫМ ОСЭШХО ЛЬИТЫГЬ

Тызыпсэурэ чыпіхэр шу тэльэгүх. Ар нахь кызыбгурыйорэр зэкіеми уафәзәштыгъеу, зы заулэрэ умыльэгъугъэхеу үккызыкіожыкі ары, урамхәри, чыгхәри, цыфхәри нахь кыпщыгушукы хъугъехеу кыпщәху.

Ау бэү къят! олэн тльэкынта чылэр къаҳэзыгъэшэу, мэхъане гъэнэфагъэ зилем? Гуцылэм пае, мо мыжко унэшхуу МТС зыфалоштыгъэу щитым? Е Улапэ ицыиф зэххэхап! эу щит Шыкъултыр зэшхэм ац! зыхыре урамым? Мы аужырэ упч! эм иджэуап зээгъашэ сшоигъоу сзыифежьэм, унағыу зэшхэр къызэрхъухъягъэхэм иблэкы-гъа чыжъа сыхихъягъ

Чылэдэсхэр Кавказ заом къырифыжъэгъэгъэ цыифхэм афэдхэху, оръжь чып!эмэ аратътысхъягъээмэ ашыцыгъэх. Лабэ къиоу, цыифхэр гумэкынго хэт зэптихэ зэххүм, нахыхжхэм янунашьок!э джы чылэр яшыцпсурэ мы чып!э лъэгап!эм, панхэр тираупкъихи, 1861 — 1862-рэ ильэсхэм къекошыжьыгъягъех.

Шыкъултыр (Цыгъуанэм япху) Забытхъан аш фэгъэхъын эхъ къэбарьхэр кыфалотагъэхэу дэгүү дэдэү къышлэжьыщтгэх. Ежь 1870-рэ ильясым къэхъун гаа илспорт дэтхэгчарь.

дэсэгыгэхэм ашынгыгэх. Заор кызыгэжээм, калэхэр дашыгэхэй. КIэлэ нахынжьеу 1913-рэ илтэсүм къэхьугъэ Шыкыултыр Хьаджэбый аперэу «Киев тынэсигъ» ытуу къытхыгъагъеу къялоттэжбы, ыуж зи къыкIэлтиклюжыгъэп, хэклодагь. Ятлонэрэ калэу Абубэчир заом ижъотыгъом, тичылэ калэу Тхъаку-щынэ Кытэ (Тхъакуущынэ Асплан ята), нытэгъунчуу хъугъагъа

яте) ыльэгъунэу хъугъагъе. Абубэчыр аш дэжькын щэр кытэфэгъэ къодыеу, ыныбашьо льыр кыичъэу, гулэу Кытэ ыльэгъугъагъ. Ау сыд фишэнья, заор клощтыгъэ, санитархэу къаклохэрэм улгъэхэр аштэн фэягъэ. Ионыгъо мазэм, 1941-м заом хэкодагь. Ящэнэрэ калэу Къэппльян 1920-рэ ильэсым къэхъугъ, 1941-рэ ильэсым заом ашагь, сержантэу инженернэ-сапернэ батальоным хэтигь. Шэжь тхылтьым кызыэрэйорэмкэ, 1943-рэ ильэсым Ионыгъом и 20-м улгъэ хылытэу тельхэм апкъ кыкыкыкэ идунай ыхъожьыгь.

Харьковскэ хэкум ит Киричевскэ районымкэ селоу Андреевкэм иквашхъэ щыл.

Джыре уаҳтэм Интернеткез узығыгумекъижэрәм уакіеупчын пльекъышт. Аущтэу зыкіеупчынхәм, кляләм икъодыкіе хъульъэр итэу тхыгъе къэкюжыгъ: 1943-рә ильесым, шышхъяэум и 22-м ичәшт Шыкъултырыр зипәщә отделением чыпілеу Боровое зыфалорәм икъохъапіе дәжь, лагыймәхәр хагъезуонәу, пыир кызыерлыктошт гъунапкъэр агъепытәнәу пшъерырлы къафашибыгъая. Ар гъецкіеғъоштугъәп, ау кыныгъомә ямыльбытыгъәз зәшүахыгъ, ашкә пыир танкхәм-

кіә къәбләгъән зәрильәкъыщ тъогур зәфашыгъаъг. Зәклемки сыхъатитүре ныкъорәкіә ла-
гыыми 118-рә чାльхъәгъаъг, Шыкъултырым ежъ изакъоу 35-
рә чାльхъәгъаъг.

Лыхъужынъигъэу, пытагъэу
Къ. Шыкъултырым мы юфыгъор
ыгъезцэкъенымкэ къыхэфагъэм
Правительствэм уасэ къыфи-
шыгъ — Жъюгъо Плъижъым
иорден къыфиғъашошь.

Иорден кыбын вэшьошаа б.

ховыр тхыгъэм күэтхэжьыгт.
Зэрэхүгъэмкэ, Жъюго Плыжным иорден Къэлпълан кызыфыратыгъэр ыпсэ ыти, шышхъяэум и 22-рэ чэцчым лагтымэхэр игъом зэрэхийльхъягъэхэр ары. Аш фэдэ зэфхэхысыжь угээшы а хуугъе-шлагъэм ыуж зы мээз закъо нахь сикъоджэгту дзэ-күолым зэrimыгъэшлэжьыгтэм (1943. 08. 22 — 1943. 09. 20)

Зэмхэм яурам ихъишъ

умылъякэй улыеу, шъхьатехъом къыччэтэкъо мэхъу. Шъхьатехъо цыкы тель зэптыгъ, хэлатэу щыгыр утысэу, хъуль-фыгъе гъончэдж ччэгъччэль фыжъ щыгъеу, бэш цыкы ии юыгъеу ыдэжь къызэрэкоштыгъэр игъунэгъу бзыльфыгъэм ыгу къэкыжбы. «Мо сшхъэ къысфыхэу» ылощтыгъэ, мыдрэри есэжьыгъеу шххъэ фыжъ къэбзэ цыкылм хэулоштыгъэ, ыгу ыгъэгупсэфыштыгъэ. Гъунэгъум къызэрэриотэжьырэмкээ, ныор лэшюу пщерхъяэштыгъэ, имыхамелэ хэтки түлүшыгъагь.

хъамелэ хэткиг түпчыгьагь.
1976-рэ ильэсүм чылэ гупчэм
заом хэкюдагъэхэм апае сау-
гъэт къышызэуахын зэхъум,
Забытхъан зэхахъэм къирагъэ-
блэгъэгъагь. Шъхъэкїфэшко
къэзылэжжыгъэ бзыльфыгъэ-ныр
lapplyikэ дахыиегъагь дэклоенпэ
лъагэм, цыфыгъэшко дызера-
хъэу. Къэралыгъом икъеухумэн
пае анахь тын лъаплэу Ѣылэр
Забытхъан итынэу хъугъэ. Ар
егъашлэм тщыгъупшэ хъущтэп.
Ащ ыуж чылэ зэхахъэм цыфхэм
яшлонигъоныгъэ къышыраоты-
кыгъ. Урамэу Шыкъултыр зэш-
хэр зытесыгъэхэм, «Больнич-
ная» зыфалорэм, Шыкъултыр
зэшхэм ацлеклэ, «Колхознаяр»
— Бжъэмыхуу Б. М., Красно-
октябрьскаяр — Мыкъо А. Т.,
«Школьнаяр» Къумпыл Къ. Х.
ацлехэмкэ мэзаем и 28-м,
1997-рэ ильэсүм зэблахъульэх.

1957-рэй ильзүүн эзслэхүүгээс.
Бэ джашиг фэдээ зэхъокыныг
гэе щыгээнтэй хэхүүхьэрээр.
Мыклоодыжын зи щыгэл, ау оц
фэдээ цыифхэм щыгэлээ түнч
ягээнүүлэвээгээ фэптаныр лыгээ
ыклийн лыгээгээ.

Зэш лыбланэхэм янэу Шыкъултыр Забытхъан ильээси 108-рэ къыгъэшлагъэу жъоныгъуаклэм и 3-м, 1978-рэ ильэсүм идунай ыхъожьыгъ, Тхъэм джэнэт къырет. Бгъэшлэгъонэу щытыгъэр ишлэж чанэу, нафэу иаужырэ мафэ нэс зэрэцщыгъяары.

Мазэ фэдиз нылэп зэрэсүү мэджагтээр. Аужырэ мафэми «МО сицагужь сыдэжь угъэ-пльэжь» ытуу, сыхат фэдизрэ щагум дэсүжкыг. Забытхан зыкчэрысигэг гүнэгьоу Брагунэ Аспъян ыкко фэдэү зэрийн шэглэжьи, ишхъяэгүсэү Аминэтрэ ежыррэ лъэшэү фэсакхэу, агъэрэзэү алгыжкыг. Ежьми ельэкыифэ сабыйхэр адилгүг. адилэжкыг.

Шыкъултыр зэшхэу (сэмэгумкэ укъикызы) **Къэпльан, Хаджэбы, Аубэчыр.**

Археологиер

Джыри Йашхьиту атІэкыгъ

Хэбзэнчьеу Адыгейим ит къэхэльжэхъэр, йашхьехэр зытыхэрэ бзэджашлэхэр ясэхэрэп. Джыри гъэтхэпэ мазэм ыкы мэллильфэгъум и 10-м чыпилтумэ ахэр аштыагъэх.

Адыгейим икультурэ къэн къэххумэгъэнимрэ гъэфедэгъэнимрэ и Гъэорышиланлэ ишацэу Цыпнын Рустем къизериуа гъэмкэ, хэбзэххумэко къулькъум илофышлэхэр игусэхэу бзэджашлэхэр зыщтигъэх ѹашхъэ заулэ зыщтигъэхэт чыпіэм зэклохэм, ахэр зэрхун-къагъэхэр къэнэфагъ.

Цыфхэм ижыкы къы-щегъэжъагъэу ашыгъэгэ-иешлэгъэху къагъотыгъэхэр гъучым ыкы къагъотыгъэхэр

ахэшыкыгъэх. Ахэр зашы-гъэх зэманыр къызэрагъэ-нэфэнэу хэбзэххумако-хэм артефактхэр специалистхэм арагъэлгъуштых. Джаш фэдэу цыиф къуп-шхъехэр къагъотыгъэх. Апэ атъыгъэ йашхьехэр Каменномостскэ лесничествэм ичыгухэм ашыщ зытетыгъэх. Мыхно-мышэ зезыхагъэхэм уголовнэ тоф къафызэйуахыгъ. Хабзэр зыкууагъэхэм къычлатыкыгъэх пкыгъоху гъучым хэшыкыгъэхэр

тиэрэ ыпеклэ я VI — VII-рэ лэшлэгъухэм ашыгъагъэхэу пэшторыгъэшэу къялагъагъ. Тарихымкэ ахэм осэ гъэнэфагъэ я.

Адыгейим ичыгухэм ти-культурнэ къэн хэххэрэ объект мини 4 фэдэс арт. Шхъухашлэхэр гъэбылыгъэкэ ахэм зэрятлэхэрэр зэпамыгъэумэ тичыгухэм, тичыопс, тильэпкэ икультурнэ къэнэу мэхханэшо зэрятэрэр мэкі-макіеу тлэкікыпшт.

Тапеклэ Адыгейим и

Лышхьэу Къумпыл Мурат хэбзэнчьеу йашхьехэр зытэкыхэрэм апэуцужжыгъэнимкэ МВД-м илофышлэхэр къыздаагъэлэпшынхэу унашюо къышыгъагъ. Лъэпкын икультурнэ къэн нахь къызэтегъэнэгъэним фэш Урысыем и Географическе обществе икутамму Адыгейим шылэм ишацэ культурнэ объектхэр зыдэштихэ чыпіхэм гүнэпкэ гъэнэфагъэхэр афэшыгъэнхэ фаеу къызериуагъэми дыригъештагъ.

Артефактэу чыгум кы-янэу щытэп, арышь, ха-чытлыкыхэрэр зы нэбгы-бзэр зэраукъорэм пае бгъепшынэнхэу атефэ.

Хэбзаклэхэр

Гъэтхапэм къыщегъэжъагъэу тоф зымышэ-жыре пенсионер постуми къаратырэ хэбзэ ахшэхэм хэхъонигъэхэр афашыгъэх. Страховой, социальне пенсионер, ыныбжь хэктотагъэу е сэквантныгъэ илэу пенсием къагъэхэм ыкы унагъор зыыгыгъэу зидунай зыхъожыгъэхэм яхэр ахэм аххьэх.

Тапеклэ зы шыкэм тэтуу пенсиер къафальти-тэштигъ ыкы къараты-щтигъ. Цыфуу тоф зымышэжыре къаратырэ ахшэр зыщипсэурэ шъолъырим анахь лэжэпкэ макіеу илъим фэмыдизгъэмэ, ёкыкэ-рэм фэдиз къыфыгъах-хъоштыгъ. Сома пчагъэу къафыгъахъоштыгъэр джыри къэнэжъагъ, аудык пенсионер индексации зашыкэ къыхагъэхъогъ ахшэр аш «ышхыжъ-щтэп».

Гушилэм пае, цыфым пенсионер къаратырэ сомэ мини 8 хьюу, аудык зыщипсэурэ чыпіхэм анахь лэжэпкэ макіеу юшгэ-федэрэр сомэ мини 10-м нэссымэ, пенсионер сомэ мини 2 къыфыгъахъоху, сомэ мини 10 мазэ къэс къылэкахъоштыгъ. Етланэ

бзаклэр амштэгъагъэмэ, аш ыпеклэ зэрэштигъэм фэдэу сомэ 10400-рэ къы-ратыштигъэр.

Пенсионер зэкэ 2019-рэ ильэсэм бэдээгьум и 1-м цыфхэм къафальти-тэштигъэр.

СНИЛС-р-щыгъэжъытштэп

«Карточкэ шхъонтэ цыкликлэ» тызаджэхэрэ, СНИЛС-хэр, нэбгырэ пэпчь ил, бэрэ тэгъэфедэх, тхыль зэфэшхъафхэр къэтугъоихэ зыхыкэ ахэр ябгэлэгъунхэ фаеу щыт.

Джы ахэр щыгъэжъытштэп, карточкэхэр тхыльнилэ шешхъэжъыгъэштхэп. СНИЛС-хэр тапеклэ электроннэ шыкэм тэтиштигъ, аудээрэу ахэр аш.

хэмкэ фондым зыщязыгъэтхэхэрэм ахэр къаратыжъытштэп. Къэралыгъо реестрэм занкэу хатхэштигъ.

«Карточкэ шхъонтэ цыкликлэ» къызэраторыгъахэхэу зыгъэфедэхэрэм ахэр зэблахууцхэп, зэрэштигъэу къафэнэжъых. Зыгорэкэ амьгьотыжъымэ, агъэстымэ е тетхагъэхэр текийхэмэ кэу къаратыжъытштэп. Къэралыгъо реестрэм зэрэхъагъэхэу къыхэнэштигъ.

Фэдитлуклэ нахьыбэ хъугъэ

Іэкыб хэгъэгүхэм лым хэшыкыгъэхэ шхыныгъохэм (товархэм) хъакулахъэу атыральхъэрэр фэдитлуклэ нахьыбэ хъугъэ.

Къэралыгъо гүнапкээм къызэпираштыгъэхэ быльмхэр, чэтылэр, къэнкээр, дагъэр, быльм дагъэр зэрашштигъэм осэ тедээу проценти 10 илгээмэ, джы ар процент 20-м нагъэсигъ. Джаш фэдэу супхэу ыкы лэпсхэу лы зыхэлхэм ахьщэ тедээу афашырэм хэгъэхэштигъэм япчагъэ процент 40 хэхуагъ. Банк зэфэшхъафхэм сомэ мини 700 фэдиз къылэзыхыгъэхэм аххьуагъ.

Хабзэр зэрэггүхэрэм кэ, хъакулахъэр къызэралыгъэхэм хэгъэгүхэм зигугуу къэтшы

цифхэм ящыкагъэм ипроцент 75 — 80 фэдиз мэхъу. Арышь, НДС-р къызэрэдагъэклюгъэм товарым уасэу фашыгъэми хегъахъо. Зэклэм апэу инфляцием зыкынэтынэу къызыщжъэрэр гъомылапхъэрэр ары.

Кредитхэр

2018-рэ ильэсэм хабзэм ахьщэ чыфэу (кредитэу) цыфхэм къылахыгъэр сомэ триллиони 2,8-м нэсигъ, 2014-рэ ильэсэм ар ызыланкээ нахь мэклагъ.

ахьщэу къалэжъырэм ызынынкъо е нахьыбэ атыжызэ чыфэр агъэгъу-жынным фэхъа-зырх. Ахьщэ къафызыхэрэм янахыбээр тхы-мыкэуу псэхэ-рэп, аудык инэуу пфэо-щтэп. Банкир-хэр джы ахьщэ чыфэр зэрэтихэрэ цыфхэм нахь афэсакыхъуу рагъэжъэшт. Арышь, джы зикредит-нэ тарих «мыкабзэм» (игъом ахьщэм езымыгъээжъыхэрэм) ахьщэ чыфэр къырамытын альэ-кыщт е ахьщэ тедээу къыфашырэм къафыгъэхъошт.

Нэклибгъор зыгъэхъазырыгъэр ШАУКЬО Аслынгуаш.

«Ныдэльфыбзэр унагъом ильимэ, сабийхэми ар ашІэшт»

Джары мы 1офиғом еплыкіеу фырилэр журналистэу, гуманитар уштынхэмкіэ Адыгэ республике институтэу Т. Клэрашэм ыціе зыхырэм информационнэ-кыдэгъекын отделым 1офиғшіеу Щэшіе Аслын.

Аслын кіләләцыкүхэм апае
пышсэхэр, рассказ кіләхэр тіл-
шагъеу етхых, ахэр кын-
дэхъух, гээзет ыкы журнад-
хэм кыащихеутых. Аш ельни-
тигъеу аш семыупчын сльэ-
кыгъеп:

**— Сыда мыш фэдэ худо-
жественнэ тхыгъе Ісп-
кіэ-льапкіхэр, Аслын,
птихынхэ фаеу анахъеу
узышыгъэр?**

— Се ар суги кыкыгъа-
гъеп, — elo аш, — Күуекю
Налбый кысэлъеу, кіләләцы-
күхэм апае гээзет нэклубгохъеу
ыгъехъазырхэрэм къякунеу
зыгоре стхынеу кысилогъагь.
Ар егъэжъаплэ сферхъугъ, сэри
бэшлагъеу сыгукіе сшоигъуагь
сисабийхэм абзэ язгъеш-
ныр. Сегупшиси джащыгъум
ныдэльфыбзэр атхаклумэ ило-
ним, ашэнным пае зы пышсе
цикіу афызэхэслхъэгъагь.

Мафи пчыхи тимыіеу, тесэжкы-
гъеу ашкіэ згъедаоштыгъех.

**— Сыда цыкагъэр
уипшисы?**

— «Аслын пльыжъ, аслын
джэф». Ар дэдэр етланэ Сулей-
ман Юныс иштоигъоныгъекэ
пьеес сшыгъе ыкы урысыбзэ-
кіэ стхыгъе.

«Красный, серый лев» ылоу,
ар кіләләцыкүхэм апае театрэм
щағъеуцугъагь.

**— Уилотэжъхэр птихын-
хэмкіэ анахъ зишигуагъэ
кваклоу гудэччыгъо пф-
хурэр?**

— Пышсэр зикісэгъэ ти-
пшьешшитуянахъохэр, сабийхэр
ялэ хъугъе, тикилди икъэшгъу.
Типхорэлъф цыкликхэр — шъэ-
жъын 4-рэ, зы пшьашхэрэ —
зэшшыгъо урагъэфштэп, гушло-
гъуабе кытаты: сэри ялокэ-
шыкіхэр, яшэн зэтекхэр згъе-

унэфыхэзэ, кіләләцыкіу дуна-
ир къесэтхъыхъе мы рассказ
кіләхэмкіэ.

**— Опсэу, тызэрэбгъэ-
гъозагъэмкіэ, Аслын.**

Джы Щэшіе Аслын «Отэжъ-
хэр» цэу зыфишыгъе ихудоже-
ственне тхыгъе цыкликхэр шува-
пашхъе, гээзетеджэхэр, кын-
тэлхъех.

**дзэукуъож
Нуриет.**

Иотэжъхэр

ЩЭШІЕ Аслын

Амир ини зэрэхъуагъэр

Тыгъопчыхъе кышшегъэжъагьеу Амир
цикликхъяа. Янэ ыныбэ ыубыти, «А, ей
гущ!» зөлом, аш льыпти тымэдэжэштим
ащагь. Янэ псынкіеу тэтэжъхеу, нэ-
нэжъхеу илэхэр кышшизэрэгъоигъях.
Мыекуюап нэс щыэхэри кыкыгъагъах.
Тэтэжъ-нэнэжъхеу, зэкіе икласхеу,
Амир илэр маклэп, ахэр арх кызылуу-
гъехэри:

— Уцикликхъяа о, умыгъ, нынэ, уянэ
берэ къэмитэу къеклохъыщ!

Амир гүнджэм ектуалыаш, зэлплы-
жы шъхьам, зытэтигъем тэтэу зе-
льэхъужы. Пышм нэс кыльтишшунеу
зэригъешшагъеши, тэтэжъ-нэнэжъхем
ащыш горэ кызыупчыкіе: «Тхъапша
уныбжыр?» ылоу, іэхъомбищир регъе-
лэгъу.

Джаущтэу джыри ыныбжь кыргызаш.
Етланэ гырээр.

Унэм мы мафэхэм бирсырышко иль,

тэтэжъ-нэнэжъхем «Къорыльф цыкіу
кытфэхъугъ» elo. Ау къорыльфыр ежъ
Амир ары! Джащ пае тэтэжъ-нэнэжъ-
хем зыщамыгъэгъупшэу іашу-іашуухэр
ренеу кыратых, алэты, пытэу іаплэ
рашэкы, а кыауагъери ыгу кыагъэ-
кыжы:

— Ины ухуугъ о! Шынахъыкіе цыкіу
уил!

Джаущтэу хъурэр кылбурумыонеу
мафэхэр maklo. Яни къеклохъырэп...

Бэ зытешлэр ары нылэп янэ кызи-
гъэжъыгъэр. Аши фэсакыпээ зэгорэ
унэм кырихъагь! Ар піэклюрим ты-
рильхи, кызызкіоціхыгъ. Зепльим,
«Марыба джы зэкімэ анахъ цыкіур!»
— ыгу кыильэдагь. Джы Амир, шын-
къе, ины хъугъе! Ар кызыгурэол,
шъэжъыер кылбуру, гыгъе. Ау ыгу
зэрэхъкыгъем паеп, лъэшэу зэрэгушуа-
гъэр ары нахь...

шлэу Ace цыкіу, игүнэгъур ыгу къэ-
кыжыгъ. Шъэжъыер къэгушуаут —
а зыр ары къекущтыр. Егупшиасыгъ:
«Тызэрэшэ, зы садик тызэдэкло, ренэу
нысхапэмэ зэрэдэжэгурэ закъор
фэмыльэгъущтим».

Бэрэ аш ыуж ехъирэхъышуаут щы-
сжыгъигъэп, кли занкіеу риуагъ:

— Кыыздаку.

Адрэм ынаплэхэр ридзыиххи, кын-
риложыгъы:

— Дэгъу, Ким, сыйкыбдэктон.
1офиғ гъэцкіагъэ зэрэхъуагъем тетэу
Кимэ тэджыжыгъигъэп, тэлкүрэ дэдэгэгү
фэдэу зишигъ. Етланэ, ядэж зэчъэ-
жыым, имашинкхэр, биракхэр кын-
риложхеу, нысащэ клохеу кыхъеу зэхи-
гъэуцагъех.

Пышэшъэжъыери гушуагъэ. Риуагъ
и Марьяни: «Джы умыбзэдэжэж нахь,
уяте узэрэмьыдалор зэхихыжьымэ, кын-
риложыгъы!»

Сае зыщыгъ нысхъан

Зурет иапэрэ гүшүээр — «сыфаэп».
Тыдэр тучан ашагъэми, іап эфишызэ,
«мыры сыйфэмьыер» elo. Аш пае къэ-
мынэу, кыгъэлэгъуагъэмэ ащыш гор-
эр бэрэ кылаащэфы. Анахъеу етланэ
нысхъап зыфэкъяаигъээр.

Зыфэмьиехэр рагъашээ Зурет езэ-
шыгъ. Ари шъэжъыеу кызкіемыхъу-
гъэр кылбурумылоу. Пчэдэжъ къэс хъу-
льфыгъе гъончэдэж закъор «джинсыкіэ»
заджэхэрээр зыщельэ, ар фамыдэу
пшьешшэжъые джанэмэ ащыш горэ
зыщырагъальэ. Palyagъэр ешшэш, гүн-
дэжэм ыпашхъе еуцо, зэгъэчэрэгъу.
«Klo, сайд мыш, дахами, узэхъопсэнэу
хэлъэр?!» — егъашлагъо.

Шъэжъыеҳэм зафэбгъазэмэ, Зурет езэ-
шынхъыжытту ил, яджэн-гъончэдхэ-
хэр зэйтхыгъэхэмэ, шоир апшэш-
шыкыими мэхъу. Аш пае къэмынэу,
іэгуара шуущуа кылаафекы, чыг
шъхъапхэр джэгуплэ шагъо ашык,
псыхом, зэрэхъэхээ, ашыгъхэр зы-
пладзыш, хэпкіх. Ушэжъыыенир ты-
дэки іашшэх, ренеу тхъагъо. Мыдрам-
кіе умыгъ, пльэкъыщтымэ!

— Джэнэ дэхэ дэдэба мы зыщыоз-
гъэлэгъэр? — еупчы ынэ, фишэмэ
хъуущтыр ымышшэу. — Сыда мыйрэу уз-
фэчэфынчъэр?

— Анахъеу сыйфэмьыер мыш фэд,
— eloш, адэм ынэхэр еоты.

Ышнахъыжытту ар альэгъумэ, дэхъа-
хых. Дэгъу уадэдэгъуунэу шъхъаам,
янаасып зыфэдэр зымышшээр нэбгыри-
тумэ джаущтэу зашы.

Джэгъуалъхэмки Зурет кын хэт,
шъэжъыемэ агу рихынштхэм афай.
Ари шъхъаам, ахэм захэбгъэзажъээ

ахэри кыалыхынхэ фаеба? Е уады-
дэмькіеу янэ зыкыбгъэнэшт, уджэгү-
нэу пломэ, гүсэ уимылэ.

Арэу клоэ, зы мафэ горэм янэрэ
ежыррэ джэгъуалъхэр зыщаэрэ туч-
чаным чэхъааъх. Ным бэрэ Зурет а
тучаным чеши. Зыгорэхэр кыригъэ-
лэгъуагъээ, адэрэ нэбгүнджыкіэ ялты-
х, чэтих.

Ау непэ ошэ-дэмьшшэу Зурет ныс-
хъапэу сае зыщыгъир ылъэгъугъ. Аш
фэдэхэр бзыльфыгъэ къэшшуаклохэм
ашигхэу телевизорымкіэ бэшшагъэ зи-
лэгъуагъэхэр. Нэр занкіеу япкы. Ори
ар пыгыгъеу, уахэтэу кыыпшүеуашы.
Ау, ыгу рихыгъэми, зиушшэфи, зи-
гцаафэ аримыгъешшэу пшьешшэжъыер
хэтигъ. Хуущтэп зыкъэгъэлъягъомэ,
кынбэхъяащынхэкэ щынагъо.

— Мыры сыйфэмьыер, — ежыри
ыгъашлагъеу кылбэхъяащыгъ сабыим.

— Klo, уфэмьиэмэ, егъэзгъигъэп,
гыцаафэ горэ ышыгъэ-ымышыгъэми,
кынштагъ ным нэмькі нысхъапэр.

— Хуа, мыры сыйфэмьиахэр сэю,
— джыри кыригъэлъэгъугъ Зурет.

Янэ гуфалъеу ыпхъу цыкіу еплы-
жыгъ. Зэхихынэу зажэштыгъэри нэ-
мыкін.

— Аримэ дэгъу, сиагуагу, ори пшьа-
шыгъуунэу уежъагъ, — ылохъи, «зы-
фэмьи» нысхъапэр фишэфыгъ.

— Ары сыйфэмьиахэр, — джыри
зэ Зурет үүмышшыкіеу кылбэхъяащыгъ,
ау ынэпсхэр кыкъуагъэми, зэригуулэ-
х, кынхэшшыгъигъ.

Кимэ къэшшэн закъу

Асе цыкіу зыгорэ зэрэмьитэрээзир
бэшшагъэ кызгырүүагъээр. Иныхъапэу
Марьянкіе ежъ нанэмэ, ты исабый
имылэу къекы. Ежырэ зыпшткіе, тати,
нани ил. Игъунэгъу шъэжъыеу Кимэ
ашкіе къекущыгъе шъхъае, кын-
дэжэгүна мор, имашинкэмэ анэмькі
зыми фээл!

Мы аукыпкъэрэ мэфищым Кими кын
хэт. Ари къэшшэн 1офиым лъэшэу егупшиес.
Иплекхоржыеу кызхъекыгъыгъэр зе-
рээзэмьи, машинкэ цыкіу хэу иныб-
дэжэгүна афигъэцэкіэжъыгъэхэр ан-
мисэу щыльых, иджэгүаалъхэр итэ-
кынхъагъех, ежъ щыс.

Мэфищкіе узекіе бэжъем, яунагъо-
кіе, джэгүн хэлпъэнхэу, чылэм клогъа-
гъех. Джашаа игупшиеси кынхъагъех.
Икъо нахьыгъем ашыгъ горэ нысэм
нэшшүкіе зереплтырээр зельэгъум, къе-
упчыгъигъ.

— Сыд, Ким, къэшшэн горэ ахэо-
льягъуа?

Къэшшэн 1офиир джынэс ыгу кынхъе-

гъагъэп шъэжъыем. Мыдэр зызехъем,
ыгучіе изыгъ: «Шынкіе, зэкімэ къа-
щэмэ, сэри зэгорэм къэсшэн фаеу
хъуущба?» ыни суретыр кыкъуацагъ —
ежырэ, ежъ зэрэшшэжъыеу, «нысэ
цикіу» зыфалоу, ау цыкіу 1офи зымыгъэр
къэзэрэшшагъэх, зэготху. Аш фэдэ
сурэтхыгъэр — янэрэ ятэрэ алэхэр
зэрэшшагъеу ядэжъкіе щырь.

Кынхъагъем фэягъэп Кимэ. Нэшшүкіе
нысэм еплыкъыни ылъэгъыгъигъэп.
Сыда ар зэришкіагъэр? Янэрэ ятэрэ
дэгъу дэдэу адыши. Ахэм сайд пае
кынхъагъем фая «нысэ цыкіу» зыфалоу,
кынхъагъем фая ымышшээр? Кимэ янэ
зыки нахь цыкілон ар!

Eтланэ тэлкү-тэлкү а гупшиеси
зыригъесагъ. Зыкіе, къэшшэн 1офиир
ежырэ джыри жы, аш ины хүн
фае. Eтланэ, нысэм мөш фэдизэу
шоинштэп, сайд 1офи, ежыри ины
хүн. Къэн

Шэжьымрэ щынныгъэмрэ

Къэгъагъэхэр кІэральхъагъэх

1917-рэ ильсүм Октябрэ революцием теклоныгъэр кыышыдехыгъэним чанэу хэлэжьэгъэ В. И. Лениныр кызыыхъугъэ мафэр мэлтильфэгъум и 22-м хэгъэгум щихагъэунэфыкыгъ.

Урысыем икоммунистическэ партие икутамэу Адыгэ Республикэм щынэр кІещакло фэхъуи зэхахъэр Мыеекуапэ ичэгэ шхъаэу В. И. Лениним ыцэ зыхырэм партием, комсомолым хэтхэр щызэлукъэх.

Республикэм и Парламент идепутатэу, КПРФ-м и Адыгэ рееском искретарэу, КПРФ-м и Мыеекуопэ къэлэ Комитет иапэрэ секретарэрэ Елена Москалэнкэр, Мыеекуапэ инароднэ депутатхэм я Совет идепутатэу Николай Юрьевыр зэхахъэм кыышыгущылагъэх. В. И. Лениним ишынныгъэ гъогу къалотагъ.

Зэхахъэм хэлэжьагъэхэм В. И. Лениним исаугъэтэу къэлэ пчегум итым къэгъагъэхэр кІэральхъагъэх, аш фэгъехыгъэ орэдир зэхахъэм кыышыгаугъ. В. И. Лениныр кызыыхъугъэ мафэм ехъулэу зэхахъэхэр Адыгэ Республикэм тыгъуасэ щыкыгаугъэх.

Футбол.
Ятлонэрэ купыр

Апэ итым ІукІэшт

«Краснодар-3» Краснодар
— «Зэкъошныгъ» Мыеекуапэ
— 3:1.

Мэлтильфэгъум и 21-м Краснодар щызэдешлагъэх.

Къэлапчъэм Іэгуаор дэзыдзагъэхэр: Назаров — 7, Гъубжъэку — 17, Бутенко — 21, «Краснодар-3». Къонэ — 23 (пенальтикі), «Зэкъошныгъ».

— Нахь ныбжыклохэр зэлукъэгъум хэдгэлэжьагъэх, ялпээсэнныгъэ хагъехъонымкэ сэнаушыгъэу ахэлтыр зэдгашэ штойгоу тақырыптыгъ. Зэнэкъокъур таублэгъэ къодьеу «Краснодар-3-м» тикъэлапчээ тъогогуы 3 Іэгуаор кызыидедзэм, тиешлаклэ зэхокыныгъэхэр фэштыгъэх. Ухүмэн йофыгъохэр нахышишоу дгъэцаклэхээз тапкээ тильэу тифежьагъ. Зэлукъэгъур уштэйпэшлу тиешлаклохэм афэхъугъ, — къытиуаугъ «Зэкъошныгъэм» итренер шхъаэу Ешыгоо Сэфэрбый.

Шъуаштытэгъэгъуазз

Я 24-рэ зэлукъэгъум якіеуххэм шъуаштытэгъуазз.

«Академия» — «Мэшыкъу» — 0:3 (ешлагъэхэп), «Волгарь» — «Биолог» — 3:0, «Легион» — «Спартак» Вл — 0:0, «Спартак» Нч — «Ангушт» — 2:1, «Черноморец» — СКА — 1:0, «Урожай» — «Чайка» — 1:1.

Я 25-рэ ешлагъуахэр

27.04

«Ангушт» — «Черноморец»
«Биолог» — «Спартак» Нч
«Динамо» — «Краснодар-3»
«Зэкъошныгъ» — «Урожай»
СКА — «Легион»
«Чайка» — «Волгарь»

Шъунаэ тешүудз: «Зэкъошныгъэр» мэлтильфэгъум и 30-м «Мэшыкъу» Пятигорск Мыеекуапэ щыкулкэшт.

«Зэкъошныгъэр» мэлтильфэгъум и 27-м «Урожай» тикъалэ щыдешлэшт, зэлукъэгъур сыхъатыр 16-м аублэшт.

Апшъэрэ купыр

М. Перейро ишысэшІу

Урысыем футболымкэ изэнэкьюку хэлажьэхэрэ командэхэу апшъэрэ купым щешлагъэрэм я 24-рэ ешлагъуахэр мэлтильфэгъум и 19 — 21-м ягъэх.

КІэуххэр

«Анжи» — «Ахмат» — 0:1,
«Уфа» — «Арсенал» — 1:2,
«Оренбург» — «Ростов» — 3:0.
«Динамо» — «Крылья Советов» — 1:0, «Локомотив» — ЦСКА — 1:1, «Краснодар» — «Зенит» — 2:3, «Урал» — «Рубин» — 2:1, «Спартак» — «Енисей» — 2:0.

Апэрэ чыпли 4-мэ афэбанэхэрэ командэхэр зэлукъагъэх. ЦСКА-р «Локомотивым» 1:1-у зэрэдешлагъэр дгъэшлагъорэп. «Зенит» 3:2-у «Краснодар» зэрэтеклиагъэм къыхэдгэшырэр зэлукъэгъур зыщаухыщт уахътэм «Краснодар» икъелапчээ Іэгуаор къыгададзэу бэрэ кызэрэхэкыгъэр ары. «Зенит» угловоир къызетым, А. Дзюба зы ешлакли пхашау

пэуцугъэп. Шхъэкіэ гүфитэу А. Дзюба Іэгуаом къеуи, хъагъэм ридзагъ, аш лъыпйтэу зэлукъэгъу уахътэр аухыгъ.

«Зенит» очкоуи 8-кіэ апэ ишыгъэми, дышъэр зыхыщыр къэшэгъошоп. Санкт-Петербург икомандэ ешлагъу къинхэр кыфенагъэх. «Краснодар» илоххэр нахь хыльэх хууьгъэх. Тренер шхъаэу Мурад Мусаевым кызызериуагъэу, ешлакло анахь дэгъухэм ашыщхэу нэбгыри 4-мэ шьобжхэр атешагъэх. Къэлапчъэм Іэгуаор бэрэ дээздээрэ Ари, нэмийхэм тренер шхъаэу яжэ. «Краснодар» медальхэм афэбэнэшт.

ЧыпІэхэр

1. «Зенит» — 51
2. «Локомотив» — 43
3. «Краснодар» — 42

4. ЦСКА — 41
5. «Спартак» — 39
6. «Оренбург» — 35
7. «Ростов» — 35
8. «Арсенал» — 35
9. «Ахмат» — 33
10. «Рубин» — 30
11. «Урал» — 31
12. «Динамо» — 28
13. «Крылья Советов» — 27
14. «Уфа» — 21
15. «Анжи» — 19
16. «Енисей» — 13.

Я 25-рэ зэлукъэгъуахэр

24.04

«Ахмат» — «Краснодар»
«Ростов» — «Локомотив»
«Рубин» — «Уфа»
ЦСКА — «Анжи»

25.04

«Ахмат» — «Краснодар»
«Ростов» — «Локомотив»
«Рубин» — «Уфа»
ЦСКА — «Анжи»

25.04

«Енисей» — «Оренбург»
«Кр. Советов» — «Урал»
«Арсенал» — «Спартак»
«Краснодар» — «Зенит» дешлээз

М. Перейро дунэе шапхъэхэм адиштэу Іэгээсэнэгъэ ин кынгээлэгъуаугъ, къэлапчъэм Іэгуаор дахэу дидзагъ. Аш фэдэ ешлаклэ уегъэгушо. Гүнэгъу краим икомандэ игъехъагъэхэм ахигъехъонэу тегъэгүгъэ.

Нэклубгъор
зыгъехъазырыгъэр
ЕМТЫЛЬ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкИ кыдэзыгъэкыр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йоххэмкээ, Іэкыб къэралхэм ацылпсурэ тильэпкэгъухэм адыярээ зэпхынагъэхэмкээ ыкИ къебар жууьгъэм иамалхэмкээ и Комитет Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэр А4-кіэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкіэ 5-м емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлъэу, шрифтыр 12-м нахь цыкынэу щытэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъагъэхэр редакцием зэкегъекложыхъ. E-mail: adygoevoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урысыем Федерацием хэутийн Йоххэмкээ, телефони-хэмкээ ыкИ зэлъыгъэсикээ амалхэмкээ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпІэгъорышап, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщахаутырэр
ООО-у «Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэкіэмкі
пчагъэр
4300
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 795

Хэутийн узцы-кээтхэнэу щыт уахътэр Сыхъатыр 18.00
Зыщахаутырэр
уахътэр Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъаїэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъаїэм
игуадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхъырэ секретарыр
Хъурмэ
Хъ. Хъ.